

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Природничо-економічний факультет
Кафедра екології

Дипломна робота
бакалавра

з теми: **«РЕКРЕАЦІЙНІ РЕСУРСИ НПП «ХОТИНСЬКИЙ»»**

Виконав: студент групи Ес011-В19,
спеціальності 101 Екологія
Романюк Владислав Русланович

Керівник: **Любинський О. І.**,
д.с-г.н., професор

Рецензент: **Федорчук І.В.**,
к.б.н., доцент

Кам'янець-Подільський – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ	5
1.1. Характеристика рекреаційних ресурсів	5
1.2. Класифікація природних ресурсів	11
1.3. Рекреаційні ресурси та специфіка їх господарського використання	17
РОЗДІЛ 2. МАТЕРІАЛ ТА МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕНЬ.....	26
2.1. Загальні відомості про національний парк.....	26
2.2. Техніка безпеки під час перебування на території НПП.....	29
2.3. Залучення організацій та місцевого населення до рекреаційної діяльності на території НПП.....	31
2.4. Оцінка туристичних маршрутів.....	32
РОЗДІЛ 3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ	36
3.1. Природні та естетичні цінності.....	36
3.2. Етнографічні особливості території	38
3.3. Кліматичні та бальнеологічні ресурси	40
3.4. Стан та перспективи використання рекреаційних ресурсів, розвитку готельного господарства, інших об'єктів довгострокової та короткострокової рекреації	45
ВИСНОВКИ	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	60

ВСТУП

Рекреаційні ресурси - це місця, об'єкти та природні ресурси, призначені для відпочинку, розваг та спорту людей. Це можуть бути парки, ліси, озера, річки, гірськолижні курорти, пляжі та багато іншого.

Рекреаційні ресурси є важливим елементом сучасного життя, оскільки вони допомагають зняти стрес, покращити фізичний стан та психологічний настрій. Відпочинок на природі, заняття спортом та інші види активного дозвілля не тільки допомагають підтримувати здоров'я, а й збільшують енергію та підвищують продуктивність.

Однак, рекреаційні ресурси потребують належного управління та охорони, оскільки необережне поводження може призвести до шкоди природному середовищу та іншим користувачам. Для забезпечення належного використання та охорони рекреаційних ресурсів, необхідно дотримуватися правил та рекомендацій, які забезпечують безпеку та збереження природи [16].

Рекреаційні ресурси можуть бути різних типів і мати різні функції. Парки та сквери є місцями для відпочинку та прогулянок, а також можуть бути використані для проведення заходів та фестивалів. Гірськолижні курорти та спортивні комплекси дають можливість займатися спортом та проводити активний відпочинок. Рекреаційні ресурси можуть бути використані як місця для відпочинку та розваг, але вони також можуть мати інші функції. Ліси та парки можуть використовуватися для наукових досліджень та охорони природи, а водні ресурси можуть бути використані для рибальства та забезпечення водопостачання.

Одним з найбільш важливих аспектів управління рекреаційними ресурсами є збереження та захист навколишнього середовища. Важливо враховувати вплив туризму на екосистеми та біорізноманіття, а також забезпечувати використання стійких до зношування методів управління природними ресурсами.

Усі ці фактори показують, що рекреаційні ресурси мають важливе значення як для нашого фізичного та психологічного здоров'я, так і для нашого оточення. Тому важливо підтримувати та зберігати ці ресурси, дотримуючись принципів екологічної сталості та стійкого розвитку [17].

Мета роботи: проаналізувати стан та перспективи використання рекреаційних ресурсів НПП «Хотинський».

Завдання:

1. Охарактеризувати природні та естетичні цінності НПП «Хотинський».
2. Проаналізувати кліматичних та бальнеологічних ресурсів.
3. Використання рекреаційних ресурсів в готельних господарств.

Об'єкт дослідження – рекреаційні ресурси Національного природного парку «Хотинський».

Предмет дослідження – аналіз рекреаційних можливостей, природних та естетичних цінностей НПП «Хотинський».

Практичне значення одержаних результатів. Вони розширюють наукову базу дослідження рекреаційного потенціалу України та її окремого регіону, поглиблюють теорію і практику розвитку регіональних господарських систем, формування та використання їх продуктивних сил.

Структура роботи - Дипломна робота викладена на 62 сторінках основного друкованого тексту та складається зі змісту, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, що містить 31 найменувань.

ВИСНОВКИ

1. Рекреаційні ресурси - це сукупність природних, природно-технічних, соціально-економічних комплексів та їх елементів, що сприяють відновленню та розвитку фізичних та духовних сил людини, її працездатності. Розрізняють природні і соціально-економічні (або природні і культурно-історичні) ресурси рекреаційної діяльності. Рекреація як біологічна функція виявляється на конкретній території шляхом дії об'єктивних умов та суб'єктивних чинників, які забезпечують переваги її розвитку на цих територіях.

2. Природні рекреаційні ресурси - це особливості природи, природні та природно-технічні геосистеми, тіла, явища природи, їх компоненти й властивості, природоохоронні об'єкти. Соціально-економічні рекреаційні ресурси - культурні об'єкти, пам'ятки історії, архітектури, етнографічні особливості території.

3. На території парку мешкають хижі тварини, отруйні змії, шершні та зустрічаються інші природні небезпеки. Враховуючи таку ситуацію для рекреаційної діяльності на території НПП потрібно провести ряд заходів для підвищення безпеки відвідувачів парку. Налагодити взаємодію з органами, відповідальними за безпеку людей – регіональними управліннями МНС, службами швидкої і невідкладної медичної допомоги, службами порятунку, підрозділами органів внутрішніх справ а також туристичними фірмами, що зацікавлені у рекреаційній діяльності на території парку. Розробити інструкції з техніки безпеки та правила безпечного поведіння відвідувачів на території парку. При проведенні екскурсій проводити інструктажі із техніки безпеки. Місця старту та зупинок туристичних маршрутів, масового відпочинку населення облаштувати інформаційними аншлагами із схемами маршрутів, місцями екстреного виходу, контактними телефонами рятувальних та медичних служб, правилами поведіння на території. У буклетах та маршрутах надавати інформацію про правила поведінки та безпеки.

4. Практично вся нинішня територія НПП розміщена у східній частині Прут-Дністерського межиріччя, яка з 1818 по 1918 роки входила до складу штучно створеної Бессарабської губернії. Оскільки після включення майже знелюдненої території регіону до складу цієї губернії розпочалась масова внутрішня колонізація за рахунок переселенців з різних регіонів імперії, то й до сьогодні тут ще не повністю сформувалась монолітна національно-культурна єдність на українському ґрунті з усталеними етнографічним колоритом та традиціями. Цей історичний феномен закарбувався у свідомості місцевого «корінного» населення, яке ще й досі у своїй масі часто ідентифікує себе з міфічними і бессарабцями, в деякій мірі демонстративно дистанціюючись від іншого населення Буковини. Саме тому у архітектурі і народному побуті цього регіону багато спільного з подібними регіонами пізньої колонізації півдня України.

5. В межах Чернівецької області колишні «бессарабські» райони (Сокирянський, Кельменецький, Хотинський, більша частина Новоселицького) ще й досі доволі чітко вирізняються менталітетом, фольклором, культурними традиціями та зовнішньо-расовими ознаками мешканців на фоні більш європейської «австро-буковинської» частини краю. Вміле використання цих відмінностей може бути застосоване при формуванні культурно-освітніх програм НПП. З цих причин етнографічні особливості в більшій мірі проявляються у прикладній побутовій сфері – архітектурних стереотипах, народних промислах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз рекреаційних ресурсів України [Електронний ресурс] - https://vuzlit.com/88902/analiz_rekreatsiynih_resursiv_ukrayini.
2. Рекреаційні ресурси та її оцінка - [Електронний ресурс] - https://tourlib.net/books_ukr/fomenko31.htm.
3. Види рекреаційних ресурсів - [Електронний ресурс] - https://tourlib.net/books_ukr/fomenko31.htm.
4. Рекреаційні ресурси та специфіка їх господарського використання - [Електронний ресурс] - <https://buklib.net/books/24141/>.
5. Національний природничий парк «Хотинський» - [Електронний ресурс]-<https://www.karpaty.info/ua/uk/ch/sr/khotyn/sights/khotynpark>.
6. Розвиток мережі екологічних стежок - [Електронний ресурс]-https://tourlib.net/statti_ukr/teodorovych2.htm.
7. Розвиток мережі туристичних маршрутів- - [Електронний ресурс]-<http://pzf.menr.gov.ua/хотинський-нпп.html>
8. Забезпечення безпеки відвідувачів НПП -Проект організації території НПП «Хотинський» ст. 202.
9. Залучення організацій та місцевого населення до рекреаційної діяльності на території НПП-Проект організації території НПП «Хотинський» ст. 205.
10. Природні цінності - [Електронний ресурс]-https://pidru4niki.com/77033/kulturologiya/tsinnosti_prirodi.
11. Естетичні цінності - [Електронний ресурс] - https://vuzlit.com/489641/estetichni_tsinnosti
12. Етнографічні особливості території - [Електронний ресурс] - <http://www.uaeta.net/wp-content/uploads/2019/10.pdf>.
13. Кліматичні ресурси - [Електронний ресурс] - <http://ukrssl.com.ua/cherniv/klimat-i-relyef-chernivetskoyi>

14. Бальнеологічні ресурси - [Електронний ресурс] - https://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/19497/1/Tur_res_Ukr_lek_2_%D0%92%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%88%D0%B8%D0%BD.pdf
15. Стан та перспективи використання рекреаційних ресурсів, розвитку готельного господарства, інших об'єктів довгострокової та короткострокової рекреації - [Електронний ресурс] - <https://infotour.in.ua/ryvak2.htm>.
16. Що таке Рекреаційні ресурси ? - [Електронний ресурс] - <https://studentbooks.com.ua/content/view/971/76/1/1/>.
17. Рекреаційні ресурси та пов'язаних з ними діяльності - [Електронний ресурс] - [boyarka_stn_lek.rekr.res.ukr.docx \(live.com\)](#).
18. Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища" - [Електронний ресурс]-Відомості Верховної Ради України. – 1991, № 5456-VI від 16.10.2012.
19. Земельний кодекс України "Землі рекреаційного призначення" - [Електронний ресурс] -Відомості Верховної Ради України. –1991, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
20. Туристичний маршрут - [Електронний ресурс] - https://uk.wikipedia.org/wiki/Туристичний_маршрут.
21. Закон України "Про природно-заповідний фонд України" –Указ Президента України, № 56/2010 від 22.01.2010.
22. Бучко Ж.І. Естетичні якості ландшафтів у контексті використання та збереження гуманістичного ресурсного потенціалу регіону: Автореф. дис....канд. геогр. наук. – Чернівці, 2002. – 20 с.
23. Коржик В. Буковина для всіх. Маршрутами екотуризму: Довідник-путівник. – Чернівці: Зелена Буковина, 2002. – 122 с.
24. Закон України “Про землі рекреаційного призначення” - Кабінет Міністрів України, № 1036 від 18.04.2012.
25. Основні формування рекреаційного середовища - [Електронний ресурс] -<http://referat-ok.com.ua/work/osnovi-formuvannja-rekreacijnogo-ser/>.

26. Характеристика рекреаційних ресурсів України - [Електронний ресурс] - https://ua-referat.com/Характеристика_рекреаційних_ресурсів_України.
27. Історико-культурні рекреаційні ресурси та їх оцінка - [Електронний ресурс] - <http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/4254/2/Dibrova.doc>.
28. Рекреаційні ресурси та курортологія - [Електронний ресурс] - <https://infotour.in.ua/fomenko31.htm>.
29. Рекреаційні ресурси та їх оцінка класифікація природних ресурсів - [Електронний ресурс] - <http://compi.com.ua/rekreacijni-resursi-ta-yih-ocinka-klasifikaciya-prirodnih-resu.html>.
30. Використання рекреаційних територій в контексті ефективного управління земель - [Електронний ресурс] - http://dglib.nubip.edu.ua/bitstream/123456789/9701/1/Butenko_Monohrafiia_Rekreatsiini_terytorii.pdf.
31. Основні проблеми глобальної екології - [Електронний ресурс] - https://uchebnik-ekonomika.com/ekonomika-stran_725/osnovni-problemi-globalnoji-27035.html.